

Afrikansk kyrkomusik

H. Weman: African Music and the Church in Africa. Uppsala Universitets årsskrift 1960.

Under en av Henry Wemans musikkurser i Afrika visade han hur det praktiskt taget utan förövning gick att sjunga en psaltartext till en enkel afrikansk melodi. Deltagarna var entusiastiska: "Tänk att det går att sjunga direkt ur bibeln!" utbrast de. — Vid samma kurs utlärdes även bl. a. en ny melodi till litanian med ett rikt inslag av afrikansk ton och afrikanskt sångsätt. Två veckor senare hade denna melodi accepterats och inlärts även ute i de små och avlägsna byförsamlingarna. En missionär, som ej varit med vid kursen och som använde den "gamla" litanians melodi i ett bykapell, fick finna sig i att församlingen svarade enligt den nya melodin.

Dessa exempel torde tydligt vittna om att Henry Weman var inne på rätt linje då han arbetade i Afrika. Under sin korta tid där hann han sätta igång inte mindre än en kyrkomusikalisk revolution.

Vad missionärer och andra tidigare helt kort avvisat som "hedniskt", eller primitivt äger i realiteten oanade musikaliska och evangelisatoriska värden. Att

isolera dessa värden från kyrkan vore att döda kyrkans naturliga liv. Det är detta Weman vill visa, och han låter i sin bok en afrikan komma till tals härom:

"Vi erfar glädje därför att vi har en flammande eld inom oss, och denna eld kommer ut genom våra munnar. Ibland är den så stark att vi måste dansa. Denna eld, som har funnits i oss sedan vår skapelse, kan tändas på olika sätt. Ibland tänds den av djävulen. När Satan har hand om tändandet, kommer elden ut som syndiga ord och syndiga gärningar. När Gud tänder elden, kommer den ut som pris till Honom för vad Han har gjort. Därför beror eldens kvalitet på vem som tände den. Jag tror Satan gör sitt allra bästa att tända den elden för att erhålla vårt lov. Som kristna är det vår plikt att hindra Satan från att tända den elden. För att förhindra honom borde vi tända elden med Guds kraft. Om vi inte gör det, kommer Satan att tända elden, för elden behöver tändas. Vi måste bedja om Guds kraft att han måtte tända elden."

Henry Wemans bok är en redovisning för de kunskaper och erfarenheter han inhämtade samt det nyskapande arbete han utförde under ett par besök i Syd-

afrikanska unionen, Syd-Rhodesia, Kongo och Tanganjika. Den spänner över ett brett register. Den första avdelningen ger en enkel och lättfattlig men vederhäftig analys av den afrikanska musikens karaktär, bl. a. de olika instrumentens "skalor" (ett överkligt begrepp i Afrika), sångteknik och den för västerlänningen ytterst invecklade rytmiken. Därpå följer ett avsnitt om den musik som praktiserades i resp. det afrikanska samhället, den afrikanska skolan och den kristna församlingen.

Författarens eget arbete för skapandet av en ny kyrkomusik redovisas därpå. Sist lämnar författaren talrika ytterst värdefulla förslag hur det fortsatta musikaliska arbetet skulle kunna bedrivas. För missionerna och de unga kyrkorna är detta en viktig del.

I boken återfinnes även en stor mängd noter över afrikanska sånger och instrumentmelodier samt valda delar av författarens egna nya kyrkomusik, en förteckning över inspelad musik samt rikhaltig och användbar bibliografi.

Boken, som är skriven på engelska, måste anses av största värde och bety-

delse för missionerna och de unga kyrkorna, för missionärerna och för afrikana. Dess mer principiella avsnitt torde även intressera sådana som ej ha direkt med Afrika att göra. Svenskar i allmänhet kan läsa den med behållning; den är trevligt skriven och lättfattlig.

Författarens praktiska förslag i slutet av boken mynnar ut i en appell: skulle inte den största gåvan västerlandets kyrkor kunde ge afrikanen i denna tid vara en skola i kyrkomusik! Utan tvekan vore författaren själv bäst kvalificerad för igångsättandet av en sådan skola. Att Henry Weman som få andra besitter förmågan att undervisa och inspirera märker var och en som läser boken! Man kan inte ta miste på hans brinnande nit för saken, hans djupa kärlek till och kunskap om kyrkan och dess hävdvunna former, hans breda obundna syn på den afrikanska musikens möjligheter i de unga kyrkorna. Man förbluffas över hur snabbt han under sina besök hann sätta sig in i den afrikanska musiken och registrera dess "ton". Han är välkommen åter!

Tore Bergman